

Sygn. akt V CSK 216/06

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 listopada 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Gerard Bieniek (przewodniczący)

SSN Antoni Górski

SSN Iwona Koper (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa "F." Spółki z o.o. w K.
przeciwko Przedsiębiorstwu Robót Inżynieryjnych "S." Spółce
z o.o. w K.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 15 listopada 2006 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 9 czerwca 2005 r.,

oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Strona powodowa F. spółka z o.o. domagała się zasądzenia od strony pozwanej - Przedsiębiorstwa Robót Inżynieryjnych „S.” spółka z o.o. kwoty 500.000 zł tytułem kary umownej zastrzeżonej w umowie na wypadek jej rozwiązanie z winy pozwanej.

Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 19 października 2004 r. uwzględnił powództwo do kwoty 100.000 zł, w pozostałej części orzekł o jego oddaleniu.

Wyrok oparty został na następujących ustaleniach i wnioskach.

W dniu 21 czerwca 2001 r. strony zawarły umowę o dystrybucję, celem której było świadczenie przez powódkę na rzecz pozwanej usług pośrednictwa w sprzedaży piasku pozyskiwanego przez pozwaną w prowadzonej działalności. Pozwana odmówiła realizacji umowy uznając ją w piśmie z dnia 12 lutego 2002 r. – bezzasadnie w ocenie Sądu - za nieistniejącą. Zachowanie to kwalifikuje się jako zerwanie umowy, to zaś w świetle jej § 7 ust. 6 dawało powodce uprawnienie do żądania kary umownej. Kara, w zastrzeżonej w umowie wysokości, jest jednak rażąco wygórowana, co uzasadniało jej obniżenie na podstawie art. 484 § 2 k.c. do zasądzonej wysokości.

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżyły obie strony.

Pozwana, wnosząc o jego zmianę i oddalenie powództwa w całości zarzucała w apelacji między innymi naruszenie art. 230 w zw. z art. 17 k.s.h. przez pominięcie, opartego na tych przepisach, zarzutu nieważności umowy.

Zaskarżonym obecnie wyrokiem Sąd Apelacyjny oddalił obie apelacje.

Odnosząc się do zarzutów apelacji pozwanej Sąd Apelacyjny wskazał, że przepis art. 230 k.s.h. miał i ma charakter względnie wiążący co oznacza, że jego dyspozycja może być wyłączona w umowie spółki. Do umowy mogą być wprowadzone odmienne regulacje np. stwierdzające wyraźnie, że dokonanie czynności prawnych, o których mowa w przepisie art. 230 k.s.h. nie wymaga uchwały wspólników, bądź przekazujące wynikające z jego unormowania kompetencje wspólników innym organom np. radzie nadzorczej, albo też odmiennie

określające pułap kapitałowy lub wartość zobowiązania albo rozporządzenia, dla dokonania których to czynności będzie wymagana zgoda wskazanego organu spółki. Wyraził przy tym pogląd, że do wyłączenia regulacji art. 17 § 1 k.s.h. w zw. z art. 230 k.s.h. wystarczy dowolna klauzula umowna modyfikująca reguły zawarte w art. 230 k.s.h. Użyty w nim zwrot „chyba, że umowa stanowi inaczej” oznacza, że dyspozycję tego przepisu wyłączają wszelkie regulacje kwestii zgody organu spółki na dokonanie czynności zobowiązującej lub rozporządzającej. W ocenie Sądu Apelacyjnego sytuacja taka zachodzi w przedmiotowej sprawie, w której - jak ustalił - umowa spółki odmiennie od zasad przewidzianych w art. 230 k.s.h. regulowała kwestie dokonywania czynności nim określonych przekazując - w jej § 17 - do kompetencji rady nadzorczej wyrażanie zgody na zaciąganie zobowiązań i podjęcie zakupów inwestycyjnych o wartości powyżej 100.000 zł. W konsekwencji uznał, że gdy zagadnienie to regulowane jest umownie, nie mógł mieć zastosowania art. 17 § 1 k.s.h. określający skutek niezachowania wymogu przewidzianego ustawą. Naruszenie zaś postanowień umowy wywiera jedynie skutki określone w art. 17 § 3. Postawiony przez pozwaną zarzut nieważności umowy, z tych przyczyn, ocenił jako nieuzasadniony.

Wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżyła strona pozwana w części oddalającej jej apelację. Skargę kasacyjną oparła na podstawie naruszenia prawa materialnego zarzucając „naruszenie art. 230 i art. 17 k.s.h. w brzmieniu obowiązującym dnia 21 czerwca 2001 r. poprzez uznanie, iż przepisy te nie mają wprost zastosowania w związku z ich względnym dyspozytywnym obowiązywaniem, a w omawianym przypadku akt założycielski spółki – nazwany przez Sąd umową właśnie, zdaniem sądu, regulował te sprawy odmiennie”. W dalszych wywodach skargi, uchybienie wskazanym przepisom określiła, jako „niewłaściwe zinterpretowanie przepisu art. 230 k.s.h. i art. 17 § 1 k.s.h. przez przyjęcie, iż obowiązuje on w opisywanym przypadku względnie, gdy rygoryzmu tego nie łagodzą zapisy w umowie spółki (akcie założycielskim), a zdaniem Sądu. takie postanowienia w akcie założycielskim się znajdowały”. Podnosiła, że dyspozycyjność przepisu art. 230 k.s.h. nie mogła wchodzić w rachubę w okolicznościach sprawy, w których przeciwnie niż przyjął to Sąd Apelacyjny, nie istnieje w umowie postanowienie zmieniające jego regulację, wyłączające jego stosowanie. Twierdziła, że zapis § 17 aktu założycielskiego nie

wyraża woli współników zawarcia w nim regulacji wyłączającej, czy też modyfikującej art. 230 k.s.h., który w dacie jego ustanawiania wraz całym aktem prawnym jakim jest k.s.h. nie istniał.

We wnioskach skargi domagała się o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, lub jego uchylenia i orzeczenia co do istoty sprawy przez oddalenie powództwa w części dotyczącej kary umownej w kwocie 100.000 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżący, który powołując się na pierwszą ustawową podstawę skargi kasacyjnej zmierza do wykazania, że konkretny przepis prawa materialnego został przez sąd błędnie wyłożony lub niewłaściwie zastosowany musi uczynić to w ramach stanu faktycznego zrekonstruowanego i ustalonego przez ten sąd w zaskarżonym orzeczeniu.

Nie może więc odnieść skutku dowodzenie przez pozwaną spółkę błędów w subsumcji i wykładni prawa poprzez kwestionowanie prawidłowości dokonanych przez Sąd Apelacyjny ustaleń faktycznych, do których należy ustalenie treści oświadczenia woli.

Ustalenia faktyczne sądu drugiej instancji poczynione z naruszeniem istotnych przepisów postępowania podlegają zaskarżeniu kasacyjnemu z wyłączeniem spod rozpoznania kasacyjnego oceny faktów i dowodów dokonanych przez sąd drugiej instancji (art. 398³ § 3 k.p.c.). Wniesiona skarga nie przytacza jednak odpowiedniej dla zaskarżenia ustaleń faktycznych podstawy kasacyjnej naruszenia przepisów postępowania.

Do kwestii prawnych należy natomiast wykładnia ustalonego oświadczenia woli stron umowy, która podlega kontroli kasacyjnej w ramach podstawy przewidzianej w art. 393³ § 1 pkt 1 k.p.c., na podstawie właściwego tu zarzutu naruszenia art. 65 § 2 k.c.. Zarzutu takiego strona skarżąca nie formułuje.

Bezskutecznie powołuje się równocześnie pozwana na niedopuszczalne, z uwagi na przepis art. 398¹³ § 2 k.p.c., nowe w stosunku do podstawy faktycznej

rozstrzygnięcia fakty związane chronologią zdarzeń i czasem powstania w akcie założycielskim jego poszczególnych postanowień.

Z tych względów pozbawiona uzasadnionych podstaw skarga kasacyjna podlegała oddaleniu (art. 398¹⁴ k.p.c.).